USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **J. V.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, za účasti osoby zúčastněné na řízení: Ředitelství silnic a dálnic, se sídlem Na Pankráci 56, Praha 4, zast. JUDr. Markem Křížem, Ph.D., advokátem, se sídlem Masarykovo náměstí 91/28, Karviná, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2015, č. j. MSK 85272/2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 4. 2018, č. j. 22 A 97/2015 - 115,

takto:

I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá**.

II. Návrh žalobce na ustanovení opatrovníka pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá**.

III. Žádost žalobce o prodloužení pořádkové lhůty k doplnění kasační stížnosti stanovené v přípisu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 4 As 149/2018 - 8, **se zamítá**.

IV. Kasační stížnost **se odmítá**.

V. Žádný z účastníků ani osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Usnesením ze dne 12. 4. 2018, č. j. 22 A 97/2015 - 115, Krajský soud v Ostravě zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků (výrok I) i o ustanovení zástupce (výrok II) a vyzval jej k zaplacení soudního poplatku ve výši 3.000 Kč do 10 dnů od doručení usnesení (výrok III). V odůvodnění usnesení soud uvedl, že žalobce uplatnil zjevně bezúspěšný návrh podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), neboť proti prvoinstančnímu správnímu rozhodnutí podal dvě odvolání. První odvolání přitom žalovaný zamítl rozhodnutím, které Krajský soud v Ostravě zrušil rozsudkem ze dne 17. 1. 2018, č. j. 22 A 98/2015 - 337. Žalobce tak dosáhl nového

projednání jeho nároku v odvolacím řízení. Za této situace je podle krajského soudu trvání žalobce na projednání žaloby ve věci sp. zn. 22 A 97/2015 projevem samoúčelného sudičství, a proto mu nepřísluší osvobození od soudních poplatků ani ustanovení zástupce. Krajský soud vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku, protože mu nepřiznal osvobození od soudních poplatků a žaloba je zpoplatněna soudním poplatkem podle položky č. 18 bod 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

II. Kasační stížnost

[2] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost, označenou jako blanketní společně s návrhem na osvobození od soudních poplatků a s návrhem na ustanovení zástupce z řad advokátů. V odůvodnění kasační stížnosti nejprve doplnil tvrzení ke své majetkové situaci, tedy že mu osoba zúčastněná na řízení nabídla k výplatě podíl náhrady za vyvlastnění domu a pole toliko ve výši 560 Kč. K závěrům soudu o zjevné bezúspěšnosti podané žaloby uvedl, že „[j]*estliže státní správa člověku vydá dvě rozhodnutí, byť časově druhé rozhodnutí se v odůvodnění a nikoli ve výroku zakládá na právní existenci prvního rozhodnutí, a první rozhodnutí je následně zrušeno, pak druhé rozhodnutí stále právně existuje a je uplatnitelné jako příkoří proti člověku již jen proto, protože jeho právní účinky nejsou podmíněny existencí prvního rozhodnutí ve výroku druhého, ale pouze v odůvodnění druhého. Zbavení se protiprávního, ale výrokem druhého rozhodnutí z pohledu veřejné moci opodstatněného, příkoří lze (efektivně) dosáhnout pouze tím, že správní soud druhé rozhodnutí zruší. I proto se v tomto případě nemůže jednat o samoúčelné sudičství. Navíc by zamítnutím žaloby pro samoúčelné sudičství dosáhl soud toho, že náklady řízení by šly k tíži toho člověka, který se v dobré víře domáhal u soudu spravedlnosti žalobou (22 A 97/2015), která se stala zjevně úspěšná teprve po rozhodnutí o jeho výhře v první žalobě (22 A 98/2015). O co hůře, při úvaze, že již od počátku mohly nebo měly všechny strany vědět, že 22 A 97/2015 bude neúspěšná (buď pro meritorní prohru, nebo v případě výhry 22 A 98/2015 (jak se i stalo) je pak žaloba 22 A 98/2015 nutně neúspěšná pro meritorní neprojednatelnost z důvodu, že takové projednání by bylo samoúčelným sudičstvím), mohl to vědět i Krsov, mohl to říci hned na začátku, a nemusel tak zvyšovat náklady na řízení ustanovováním advokátů v roce 2015 a 2016 ve věci 22 A 97/2015, která by byla tak i tak zjevně neúspěšná.*“

[3] V podání ze dne 17. 5. 2018 stěžovatel vyjádřil nesouhlas se závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v přípisu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 4 As 149/2018 - 8. Konstatoval, že se nevyzná v povinnostech a možnostech soudu, a „[…] *je tedy dost možné, že k tomu, aby došlo k nápravě ve vyjádření a postupu soudu vyjádřeném v Přípise je nutno toto podání P57300 asi i předat předsedovi soudu k vyřízení jako stížnost.*“ Stěžovatel vysvětlil, že předchozí návrh na ustanovení zástupce nemínil podmínit, jak dovodil Nejvyšší správní soud, a že vzhledem k nastalému nedorozumění je zjevné, že potřebuje zástupce z řad advokátů. Kromě toho, že setrval na původním návrhu, podal i nový návrh na ustanovení zástupce a navrhl, aby mu soud případně ustanovil opatrovníka podle § 29 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Stěžovatel požádal, aby Nejvyšší správní soud prodloužil lhůtu, kterou mu stanovil v přípisu ze dne 9. 5. 2018, neboť je nutné nejprve vyřídit uvedené návrhy a připomínky.

[4] V doplnění kasační stížnosti ze dne 25. 5. 2018 stěžovatel rozvedl argumentaci ohledně podílu náhrady za vyvlastnění domu a pole. Namítl, že právní řád neupravuje

pojem „samoúčelné sudičství“, a krajský soud proto použitím uvedeného pojmu zatížil žalobou napadené usnesení nepřezkoumatelností. Nadto stěžovatel konstatoval, že soudy obecně postupují zkratkovitě, tedy že vynechávají jednotlivé mezistupně svých úvah, a činí tak závěry v rozporu s logikou.

[5] Žalovaný ani osoba zúčastněná na řízení se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřili.

III. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud se nezabýval návrhem na ustanovení zástupce, který stěžovatel učinil společně s kasační stížnosti, a na němž setrval i v podání ze dne 17. 5. 2018, neboť již v přípisu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 4 As 149/2018 - 8, vysvětlil, že tento návrh považuje za podmíněný, a proto k němu nepřihlíží podle § 41a odst. 2 občanského soudního řádu ve spojení s § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uvedl: „*Ač jsem o ustanovení advokáta pro tuto kasační stížnost požádal (a pro jistotu i o osvobození od soudních poplatků, i když dle ustálené judikatury nejsou v tomto případě vyžadovány), tak, kdyby soud dovolil, bych nejprve se pokusil sám bez advokáta během pěti až sedmi týdnů zformulovat a doplnit důvody, argumenty a petit tak, aby NSS mohl shledat tuto kasační stížnost projednatelnou a důvodnou.*“ Je tak zřejmé, že stěžovatel podmínil rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce tím, že mu soud nejprve umožní doplnit kasační stížnost samostatně. Nejvyšší správní soud se však zabýval druhým návrhem na ustanovení zástupce, který stěžovatel učinil bez jakýchkoliv podmínek v podání ze dne 17. 5. 2018. Stěžovatel sice podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, nemusí být v řízení o této kasační stížnosti zastoupen, i tak je ovšem Nejvyšší správní soud povinen na návrh stěžovatele o ustanovení zástupce rozhodnout.

[7] Podle § 35 odst. 9 věta první s. ř. s. „[n]*avrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*“

[8] Podle první až třetí věty § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]*častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*“

[9] Vzhledem k tomu, že řízení o kasační stížnosti je stiženo neodstranitelným nedostatkem řízení (jak je vysvětleno níže v tomto odůvodnění), podaná kasační stížnost zjevně nemůže být úspěšná. Stěžovateli tak ve smyslu třetí věty § 36 odst. 3 s. ř. s. nelze přiznat osvobození od soudních poplatků, a podle § 35 odst. 9 s. ř. s. mu proto ani nelze ustanovit zástupce.

[10] Skutečnost, že stěžovatel v kasační stížnosti učinil návrh, ke kterému Nejvyšší správní soud nebyl oprávněn přihlédnout, respektive, že stěžovatel nedosáhl záměru, který zamýšlel, neznamená, že není schopen se srozumitelně vyjadřovat. Nejvyšší správní soud

proto neshledal, že by stěžovatel v této věci neměl postulační způsobilost a neshledal naplnění zákonných podmínek nezbytných k ustanovení opatrovníka podle § 29 odst. 3 občanského soudního řádu ve spojení s § 64 s. ř. s.

[11] Nejvyšší správní soud nevyhověl ani žádosti stěžovatele na prodloužení pořádkové lhůty k doplnění kasační stížnosti stanovené v přípisu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 4 As 149/2018 - 8. Stěžovatel uvedl, že je to třeba k vyřízení jeho návrhů a připomínek v podání ze dne 17. 5. 2018. Nejvyšší správní soud ovšem neshledal, že by vyřízení těchto návrhů a připomínek stěžovateli jakkoliv bránilo doplnit jeho námitky.

[12] Poté, co Nejvyšší správní soud obdržel soudní spis ve věci sp. zn. 22 A 97/2015, zjistil, že Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 7. 5. 2018, č. j. 22 A 97/2015 - 124, zastavil řízení o stěžovatelově žalobě pro nezaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích. Usnesení bylo stěžovateli doručeno a nabylo právní moci dne 12. 6. 2018; stěžovatel tak proti němu mohl podat kasační stížnost nejpozději dne 26. 6. 2018. Kontrolou v informačním systému dne 16. 7. 2018 Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel proti naposledy uvedenému usnesení kasační stížnost nepodal. V takové situaci však meritornímu posouzení kasační stížnosti proti procesnímu usnesení krajského soudu brání neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Vzhledem k tomu, že krajský soud pravomocně skončil žalobní řízení, ve kterém vydal napadené procesní usnesení, a to usnesením o zastavení řízení, které již nelze zvrátit ani kasační stížností, Nejvyšší správní soud nemůže věc vrátit k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s. Posouzení žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce totiž probíhalo výlučně v rámci a pro účely skončeného žalobního řízení. Obdobné závěry ostatně učinil Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 19. 10. 2016, č. j. Nao 168/2016 - 120.

IV. Závěr

[13] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dovodil, že meritornímu posouzení kasační stížnosti brání neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, a kasační stížnost proto odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť kasační stížnost byla odmítnuta. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože jí Nejvyšší správní soud neuložil žádné povinnosti a nejsou zde ani žádné důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 60 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2018

pokračování

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu